

VERGİ MAHREMİYETİ VE MAHREMİYETİN İHLALİ

İş ortamının güven içinde olması müteşebbislerin, vergi mükelleflerinin normal faaliyetlerini engelsiz sürdürebilmeleri amacıyla Vergi Usul Kanununun 5'inci maddesiyle vergi mahremiyeti hükmü getirilmiştir. İş ortamının güveni, mükelleflerin işleri ile ilgili bilgilerin, rakiplerine karşı sır niteliğinde bilgilerin korunması çok önemlidir.

Ancak ,iş sahiplerinin bilgi güvenliği yanında mükelleflerin beyanı esasına dayanan vergi sistemimizde vergi güvenliği de önemlidir. Kamu harcamalarının karşılanması için gerekli olan tahsilatının güven altında olması da önemlidir. Bu gün yazımızda Vergi Usul Kanunu'nunda yer alan vergi mahremiyeti ve vergi mahremiyetini ihlal edenlere uygulanacak hükümler üzerinde duracağız.

Vergi Mahremiyeti

Mükelleflerin vergileme ile ilgili bilgilerin açıklanması, mahremiyet esaslarına uymak durumunda olan kişiler anılan 5.nci maddede belirlenmiştir. Buna göre; maddede belirtilen kimseler görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine ilişkin olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması gereken diğer hususları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların menfaatine kullanamazlar.

Vergi Mahremiyetine Uyacak Kişiler

Vergi mahremiyeti(açıklama yasağı) getirilen kişiler aşağıda olduğu gibidir.

- 1.Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar
2. Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştay da görevli olanlar
- 3.Vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenler
- 4.Vergi işlerinde kullanılan bilirkişiler.

Bu yasak, yukarıda yazılı kimseler, bu görevlerinden ayrılırsalar dahi devam eder.

Açıklanması Vergi Mahremiyeti Hükümlerinin İhlali Sayılmayacak Bilgiler

Vergi güvenliğini sağlamak amacıyla aşağıdaki bilgilerin açıklanması vergi mahremiyetinin ihlali sayılmayacaktır. Görüleceği gibi, açıklamalar sadece Maliye Bakanlığı'nın yetkili birimleri tarafından yapılmaktadır.

(1) Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannamelerinde gösterdikleri matrahları (zarar dahil) ve beyanları üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergileri ile mükelleflerin ad ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerinin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerle ilan olunur. Mükellefin bağlı bulunduğu teşekkül varsa, bu ilan orada da yapılır.

(2)Mükelleflerin vergi tarihine esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığı'nca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idarî soruşturmalar ile ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler ile bankalara, yapacakları vergi tahsiline yönelik bilgiler verilebilir. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı'nca belirlenir. (3)Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit olunanların, kanunla kurulmuş meslek kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasaklara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir.

(4)Gelir Vergisi mükellefleri (Kazancı basit usulde tespit edilenler dahil) ile sermaye şirketleri her yıl Mayıs ayının son gününe kadar vergi tarihine esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı almak zorundadırlar. İlan ve levhalara ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığınca belli edilir.

Gelir Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından gelir/kurumlar vergisi beyannamelerinin kanuni süresi içinde verilmesi halinde vergi levhası, Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi işlem sistemi tarafından söz konusu beyannamelerde yer alan bilgilere göre otomatik olarak oluşturulacak ve mükellefin internet vergi dairesine aktarılacaktır.

Açıklanan bu bilgiler ele alınarak mükelleflerin haysiyet, şeref ve haklarına tecavüz edilemez.

Vergi Mahremiyetini İhlal ve Cezası

Vergi mahremiyeti ile ilgili olarak yukarıda açıklanan VUK 5.nci maddesinde yazılı vergi mahremiyetine uymaya mecbur olan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenler, Türk Ceza Kanununun 239'uncu maddesi hükümlerine göre cezalandırılır(VUK Madde 362).

Türk Ceza Kanunu'nun239.ncu maddesi vergi mahremiyeti de dahil olmak üzere, ticari sır niteliğindeki birçok bilginin açıklanmasını cezai müeyyidelerle bağlamıştır. Buna göre;

(1) Sıfat veya görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, şikâyet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi hâlinde de, bu fıkraya göre cezaya hükmolunur.

(2)Yukarıdaki hükümler, fennî keşif ve buluşları veya sınai uygulamaya ilişkin bilgiler hakkında da uygulanır.

(3)Bu sırlar, Türkiye'de oturmayan bir yabancıya veya onun memurlarına açıklandığı takdirde, faile verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. Bu halde şikâyet koşulu aranmaz.

(4)Cebir veya tehdit kullanarak bir kimseyi bu madde kapsamına giren bilgi veya belgeleri açıklamaya mecbur kılan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi, suç olarak tanımlanmıştır. Bir bilgi veya belgenin bu nitelikte olup olmadığı, ilgili kanunda belirlenen bu hususa ilişkin ölçütler göz önünde bulundurularak hâkim tarafından belirlenir. Fennî keşif ve buluşlar ile sınaî uygulamaya ilişkin bilgiler de koruma altına alınmıştır. Genel anlamda fennî veya sınaî sır, sanayicinin işletmesinin yararı gereği gizli tutmak istediği hususlardır.

Belirtilen sırların Türkiye'de oturmayan bir yabancıya veya memurlarına açıklanması hâlinde daha ağır ceza öngörülmüştür.

Ayrıca, bir kimsenin cebir veya tehditle 239.ncu madde kapsamına giren bir sırrı açıklamaya mecbur edilmesi, ayrı bir suç olarak tanımlanmış ve durumda daha ağır ceza öngörülmüştür.